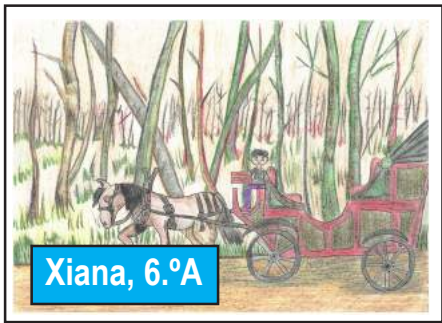

O ENTROIDO

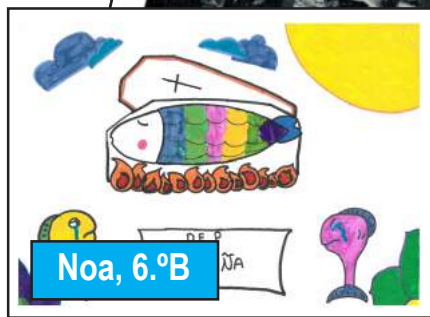
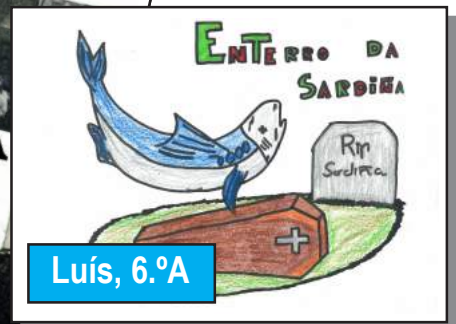
AS ANGARELLAS

O ENTERRO DA SARDIÑA

DOUS TEXTOS DE ANTONIO FRAGUAS FRAGUAS

A GALICIA
INSOLITA

BRIGAL

UNIDADE DIDÁCTICA

3.º e 4.º de Ed. Primaria

Actividades: EDLG. CEIP «Juan Fernández Latorre» da Coruña

CEIP «JUAN FERNÁNDEZ LATORRE»
A CORUÑA

Equipos de
Dinamización
da Lingua Galega

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

AS ANGARELLAS

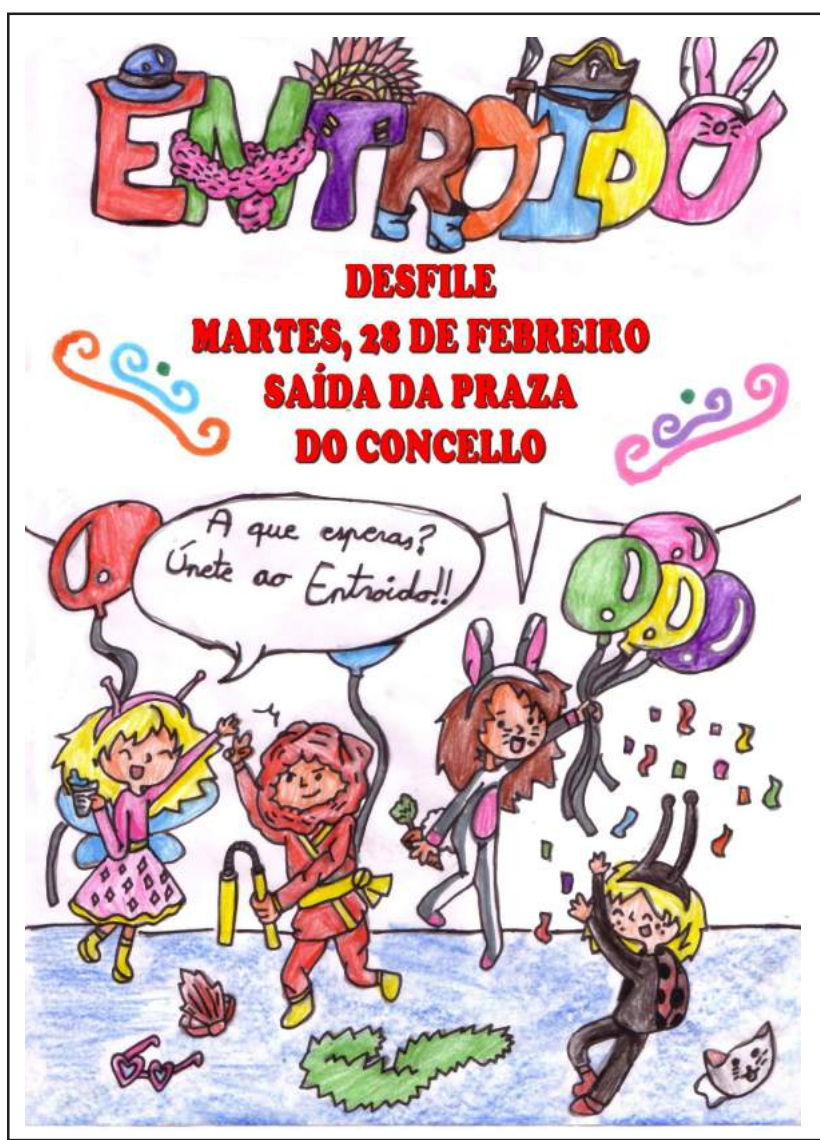
ANTONIO FRAGUAS FRAGUAS

En Vimianzo saían coas *angarellas*, coa que serven os labradores o esterco, e poñían enriba un asno de palla, cuberto de branco, e a cabalo había un home e unha muller tamén de palla.

O martes, co arado dun labrego e dous homes vestidos de negro, representaban na praza unha sementeira.

Eles mesmos facían dúas vacas mal feitas, diante das cales ía un deles e detrás, cunhas barbas moi longas, ía o outro cun caldeiro de serraduras amasadas con auga sucia, que semellaba o trigo para a sementeira.

O labrego ao facer a sementeira arreboláballe as serraduras á xente que se atopaba ao seu carón e que, para non ser alcanzada, corría dun lugar a outro, carreiras que constituían o motivo principal da festa.

QUE LEMBRAS DO TEXTO?

1. En que vila coruñesa está ambientado o relato?

---

2. Que aparello serve para para distribuír o esterco?

---

3. Que figura de palla colocaban enriba das angarellas?

---

4. En que día da semana facían a representación?

---

5. Que levaba no caldeiro o home coas barbas moi longas?

---

6. A quen lle arrebolaba as serraduras o labrador?

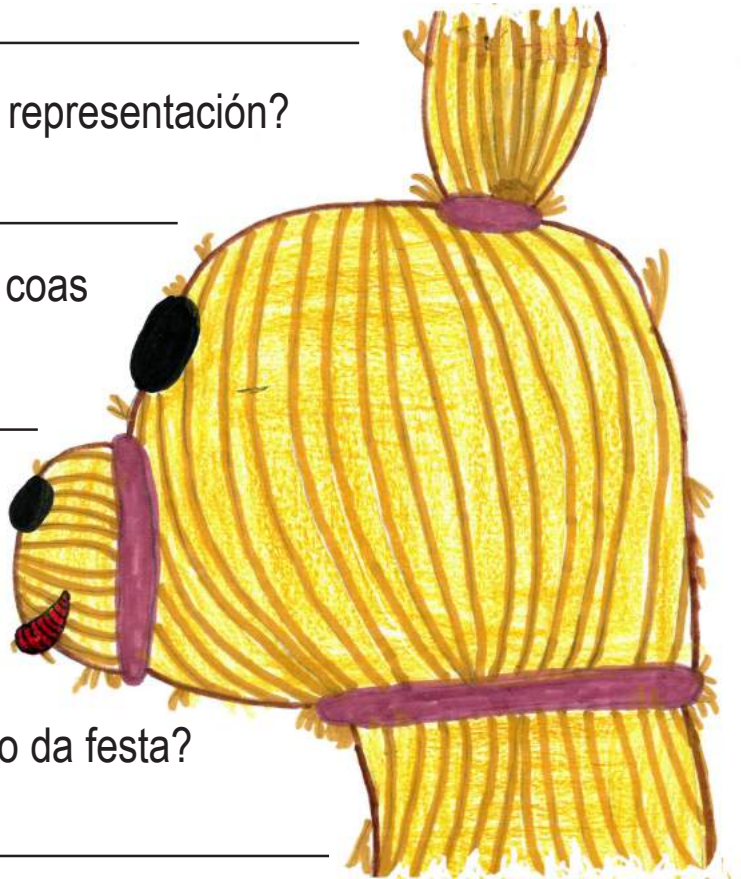
---

7. Que constituía o principal motivo da festa?

---

8. Quen é o autor do texto?

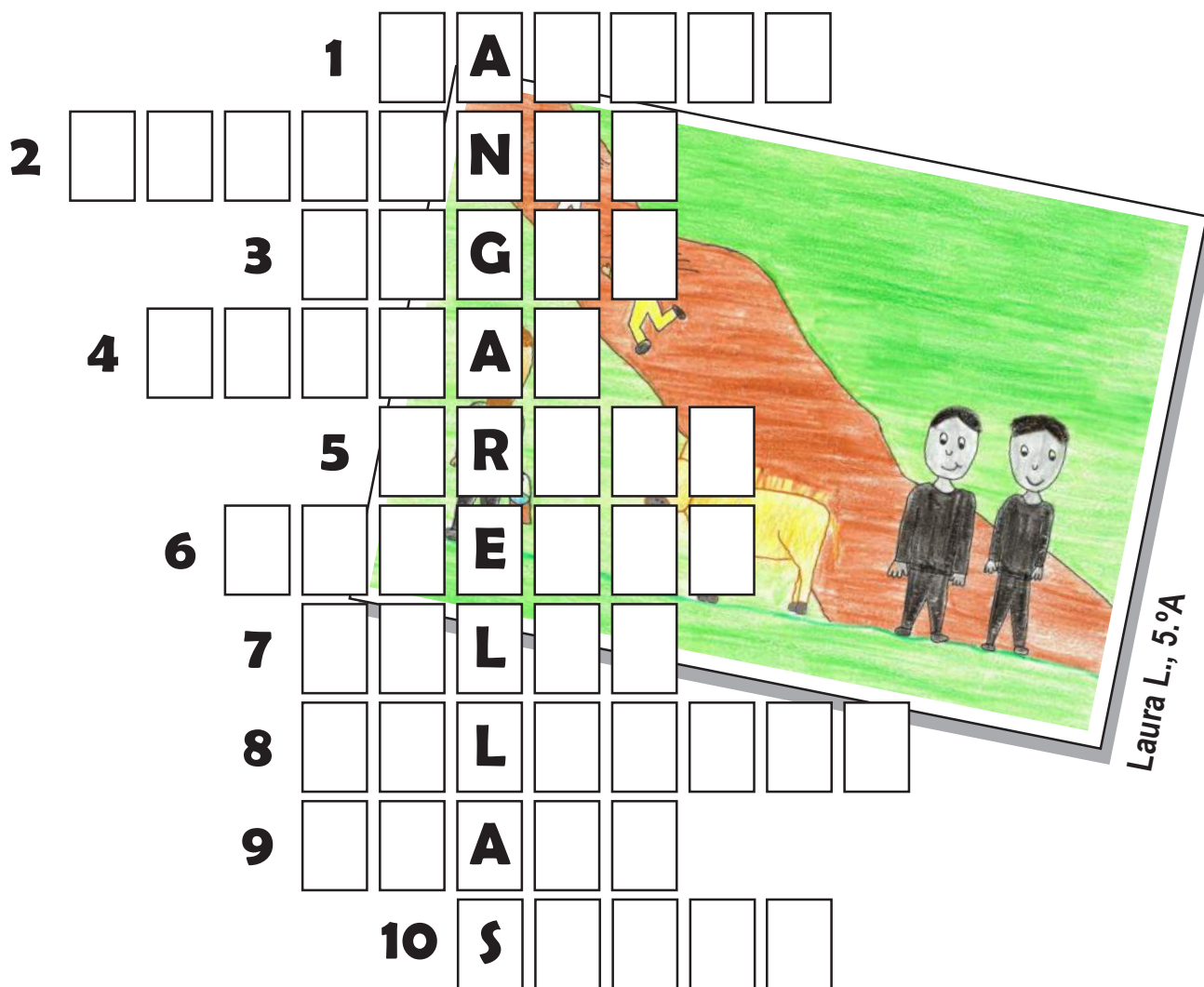

Paula, 5.ª

O ENCRUCILLADO

HORIZONTAIS

1. Que día da semana celebraban a festa?
2. En que vila coruñesa?
3. De que cor era a roupa dos que representaban unha sementeira?
4. E de que tamaño eran as barbas dun deles?
5. Que ferramenta usaban para representar a sementeira?
6. Que se reparte coas angarellas?
7. De que estaba feito o burro?
8. En que recipiente levaban as serraduras?
9. En que parte da vila celebraban a festa?
10. Como estaba a auga na que se amasaban as serraduras?

1.-MARTES 2.-VIMIANZO 3.-NEGRO 4.-LONGAS 5.-ARADO 6.-ESTERCO 7.-PALLA 8.-CALDEIRO 9.-PRAZA 10.-SUCIA

COMPLETANDO O TEXTO

Completa, usando as palabras do recadro, o texto do martes de entroido en Vimianzo.

cabalo	martes	angarellas	palla	negro	muller
sementeira	esterco	labrego	Vimianzo		

En _____ saían coas _____, coa que serven os labradores o _____, e poñían enriba un asno de _____, cuberto de branco, e a _____ había un home e unha _____ tamén de palla.

O _____ co arado dun _____ e dous homes vestidos de _____ representaban na praza unha _____.

A CADA UN O SEU!

Relaciona as frases das dúas columnas.

Dúas vacas ■

A xente ■

Burro de palla ■

Dous homes ■

Barbas ■

O labrador ■

Representaban na praza ■

■ Moi longas

■ Unha sementeira

■ Corría dun lugar a outro

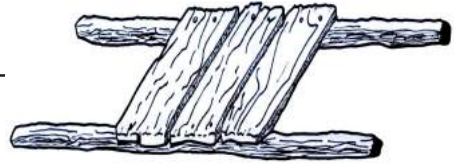
■ Guindaba as serraduras

■ Vestidos de negro

■ Mal feitas

■ Cuberto de branco

PARA QUE?

Para que se usan as angarellas? Colorea.

PARA LEVAR O GANDO

PARA ANIMAR AS FESTAS

PARA SERVIR O ESTERCO

PARA SEMENTAR

CADA COUSA NO SEU SITIO

Ordena estes feitos do relato e inventa unha frase final.

O labrego tiráballe as serraduras á xente.

Un dos homes levaba un caldeiro con serraduras amasadas con auga sucia.

A xente corría dun lugar a outro.

Dous homes de negro representaban na praza unha sementeira.

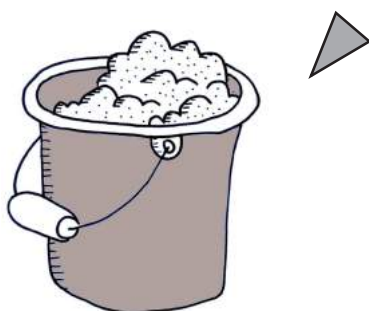
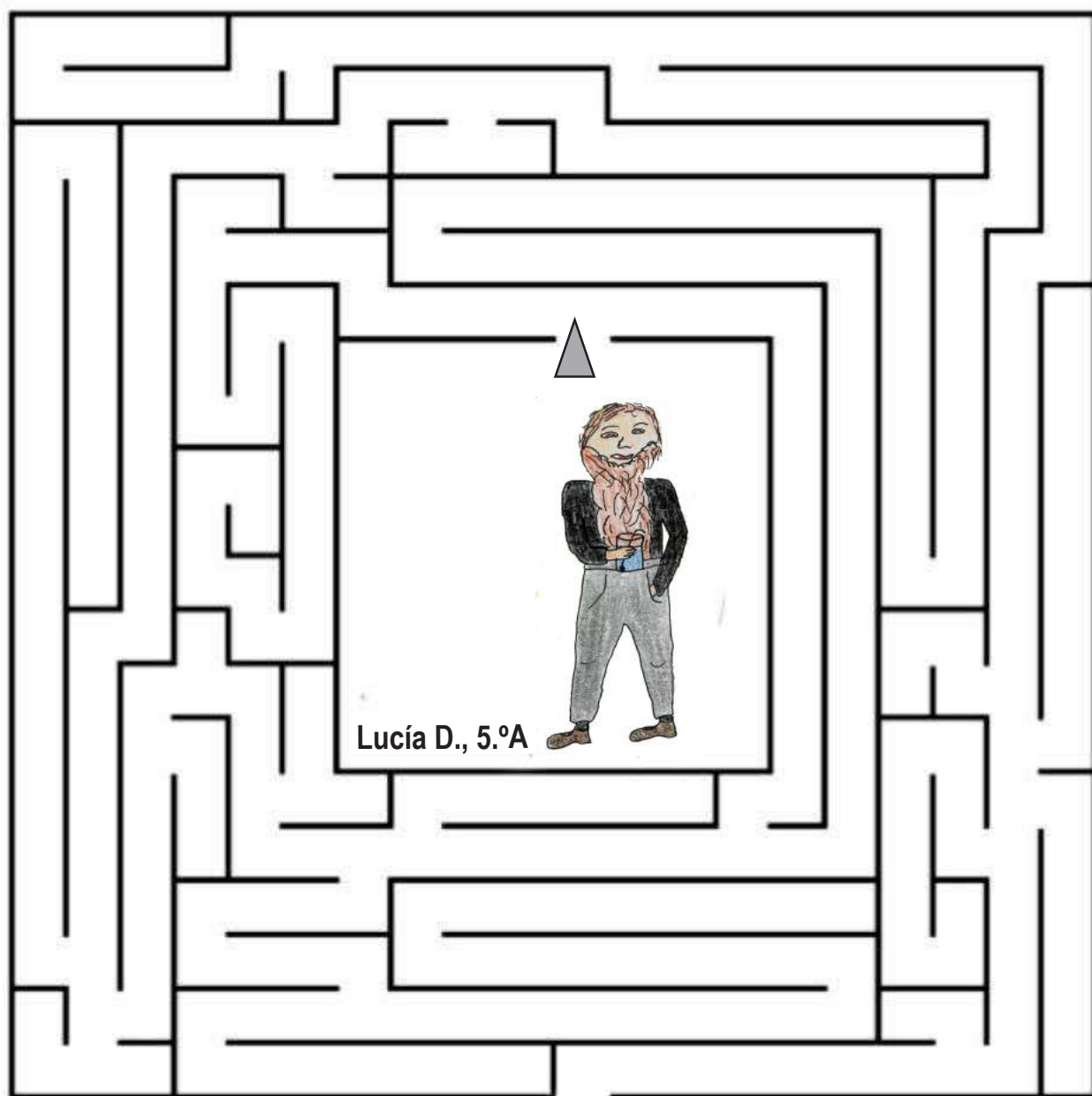
5

_____

_____

QUE CAMIÑO COLLEMOS?

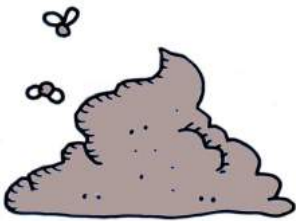
Que camiño ten que seguir o labrego para coller as serraduras amasadas en auga sucia?

COMPLETAMOS?

Averigua a palabra da definición.

Excremento dos animais mesturados con estrume.

E   E   O

Día da semana no que se facía a representación da sementeira.

   A   E

Recipiente que levaba o labrador coas barbas moi longas.

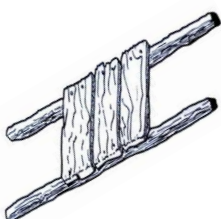
   A   E I   O

Conxunto de partículas que se desprenden da madeira ao serrala.

   E   A   U   A

Apeiro de labranza usado para levar o esterco.

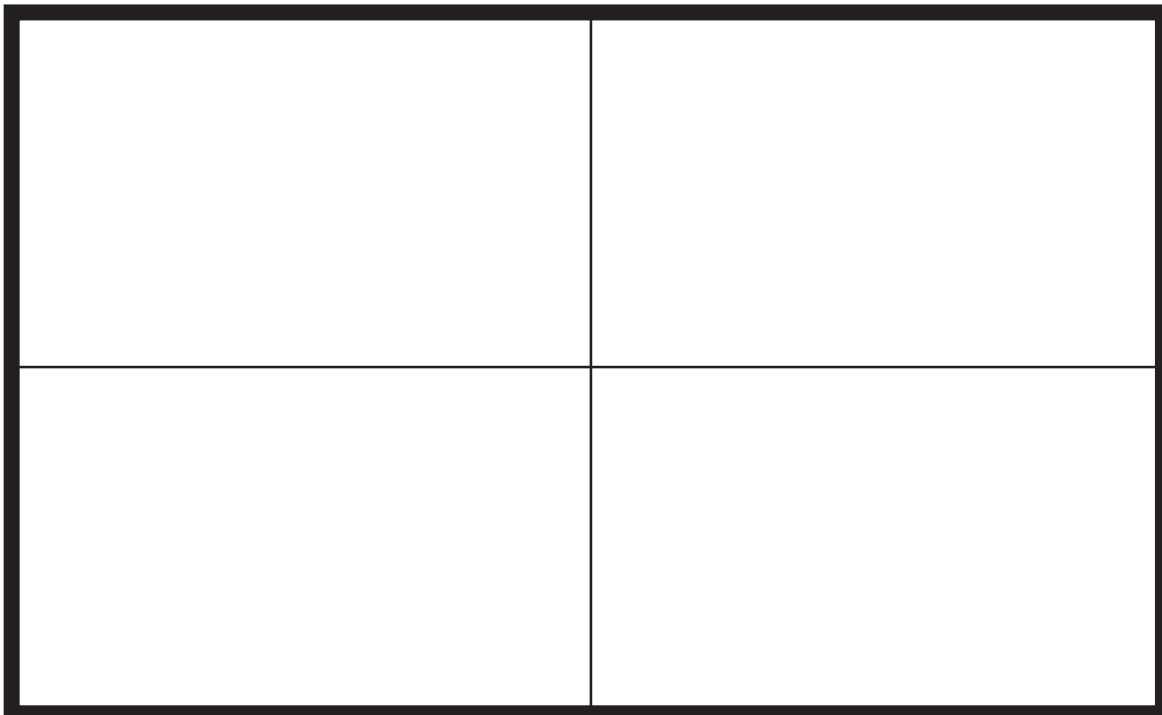

A   A   E   A

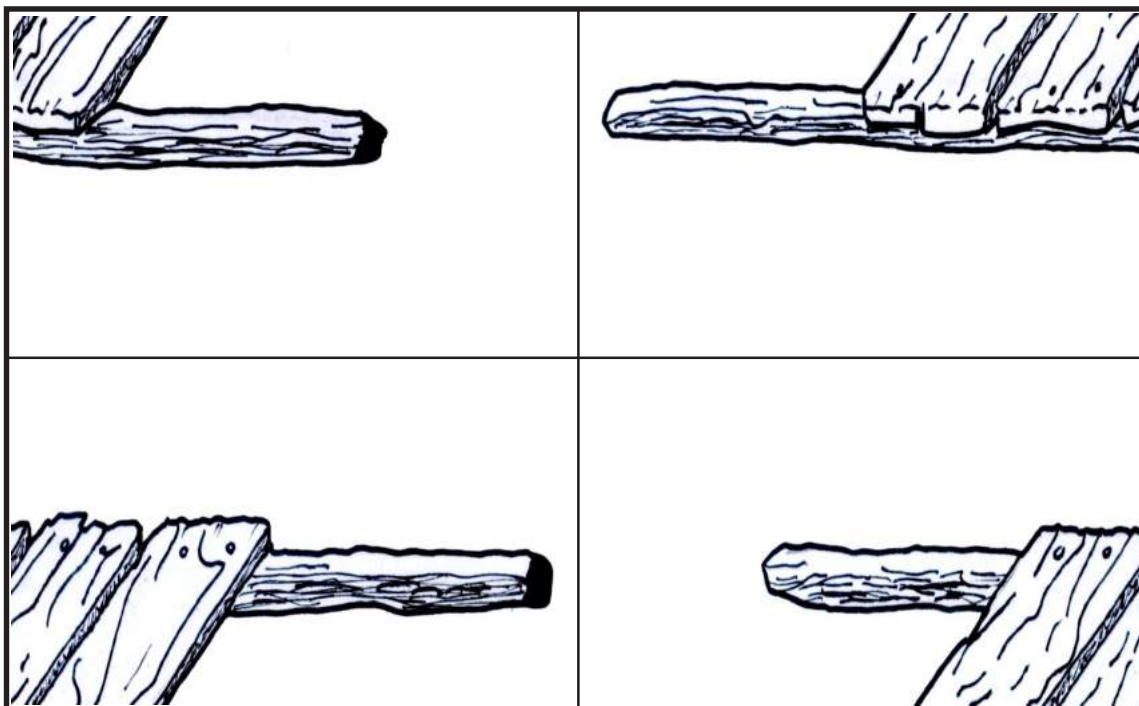
ESTERCO MARTES CALDEIRO SERRADURAS ANGARELLAS

O CREBACABEZAS

AS ANGARELLAS

O ENTERRO DA SARDIÑA

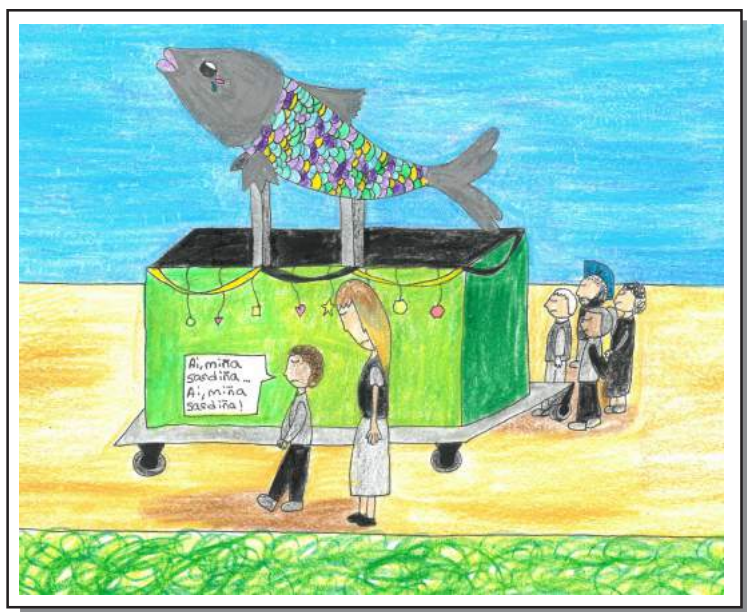
ANTONIO FRAGUAS FRAGUAS

A farsa final constitúea «O Enterro da Sardiña». Realízase en moitos lugares de Galiza, unhas veces o Mércores de Cinza e outras o Domingo de Piñata.

En Vimianzo celébrase o mércores. Pola noite saían cun carro engalanado pola rapazada do lugar con ramos, papeis de cores e cintas. O carro ía tirado por un cabalo, cos correspondentes ornamentos.

Era maioral do carro un neno que levaba unha sardiña dentro dunha caixa. O neno ía chorando pola sardiña, era o pranto ofrecido pola dor da sardiña morta e que ían soterrar. *Ai, miña sardiña... Ai, miña sardiñiña!*

O rapaz debía representar moi ben o seu papel con ditos de despedida. Detrás do carro ían rapaces vestidos de

Martina, 5.º B

cregos, con sabas brancas, levaban un caldeiro e unha vasoira de muíño, representación do acetre de auga bendita e do hisopo.

Cantaban un responsorio ao seu xeito e ao final dicían: «*Pater noster, pola prea*», e botaban a auga en grandes cantidades ao público que estaba máis perto dos improvisados oficiantes.

Percorrían en comitiva as principais rúas da vila e ao chegar á ponte, guindaban a sardiña ao río.

QUE SABES DO TEXTO?

1. En que dous días se pode celebrar o Enterro da Sardiña en Galiza?

---

2. Que día se celebra en Vimianzo o Enterro da Sardiña ?

---

3. Con que engalanaba o carro a rapazada?

---

4. Quen tiraba do carro?

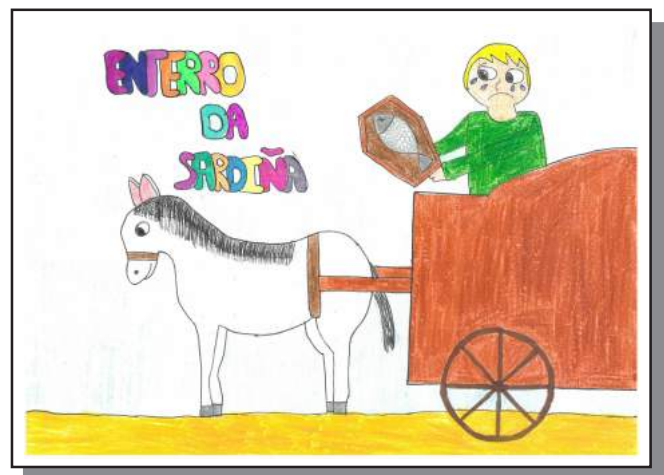
---

5. Quen era o maioral do carro?

---

6. Que levaba na caixa?

Aita, 6.ºB

7. Que dicía no seu pranto o neno?

---

8. De que ía vestida a rapazada que andaba detrás do carro?

---

9. Como dicían ao final do responso?

---

10. Que facían coa sardiña ao final do percorrido?

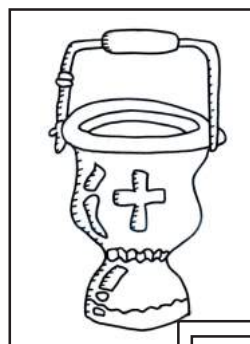
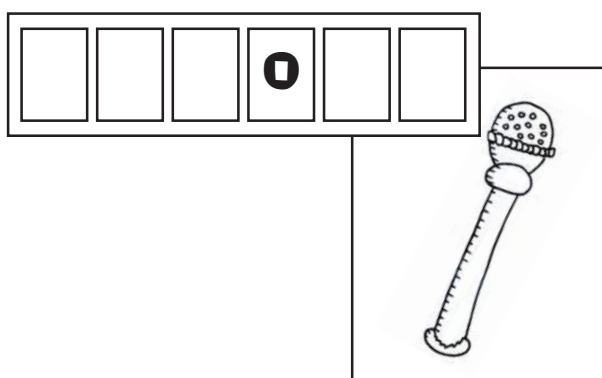

CADA COUSA CO SEU NOME!

O autor conta que os que ían vestidos de cregos levaban un caldeiro e unha vasoira de muíño, imitando un acetre de auga bendita e un hisopo. Le a definición de cada cousa e coloca os nomes onde lle corresponde.

ACETRE: Caldeiro con auga bendita

HISOPO: Instrumento de metal ou madeira rematado nunha bóla furada que serve para espaxear a auga bendita.

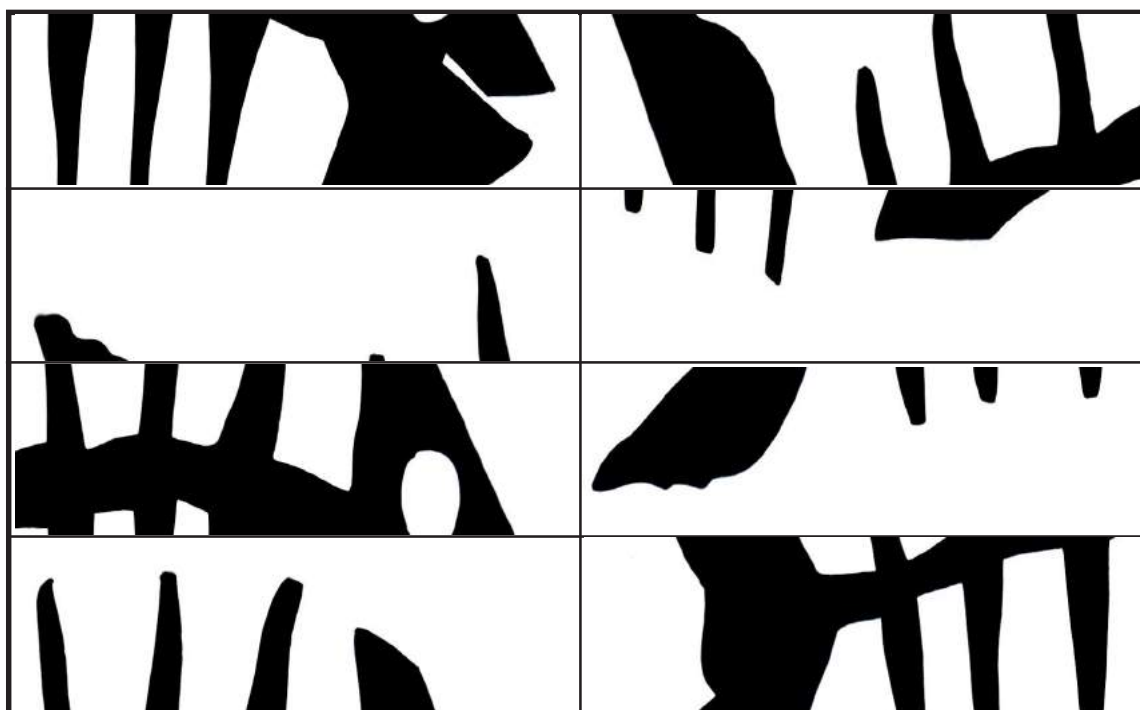
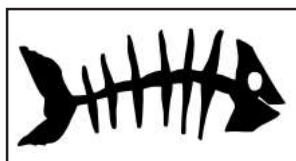

OS CREGOS

Serías quen de facer un debuxo dun dos rapaces disfrazado de crego, cun caldeiro e unha vasoira de muíño arrebolando auga á xente? Intentámolo?

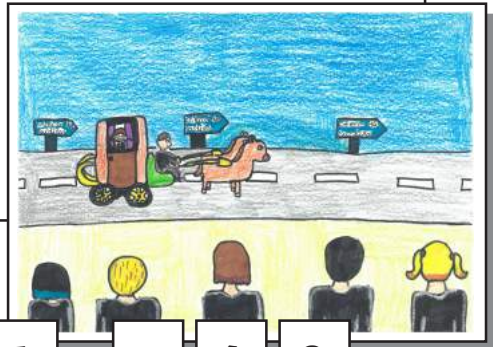
O CREBACABEZAS DA SARDIÑA

QUE REBUMBIO!

Cambia cada número pola letra que lle corresponde e descubrirás o que fixeron no Enterro da Sardiña en Vimianzo.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
A	E	I	O	U	S	R	P	C	D	M	L	N	B
15	16	17	18	19	20	21	22	23					
V	Ñ	T	F	H	G	Ú	Í	Á					

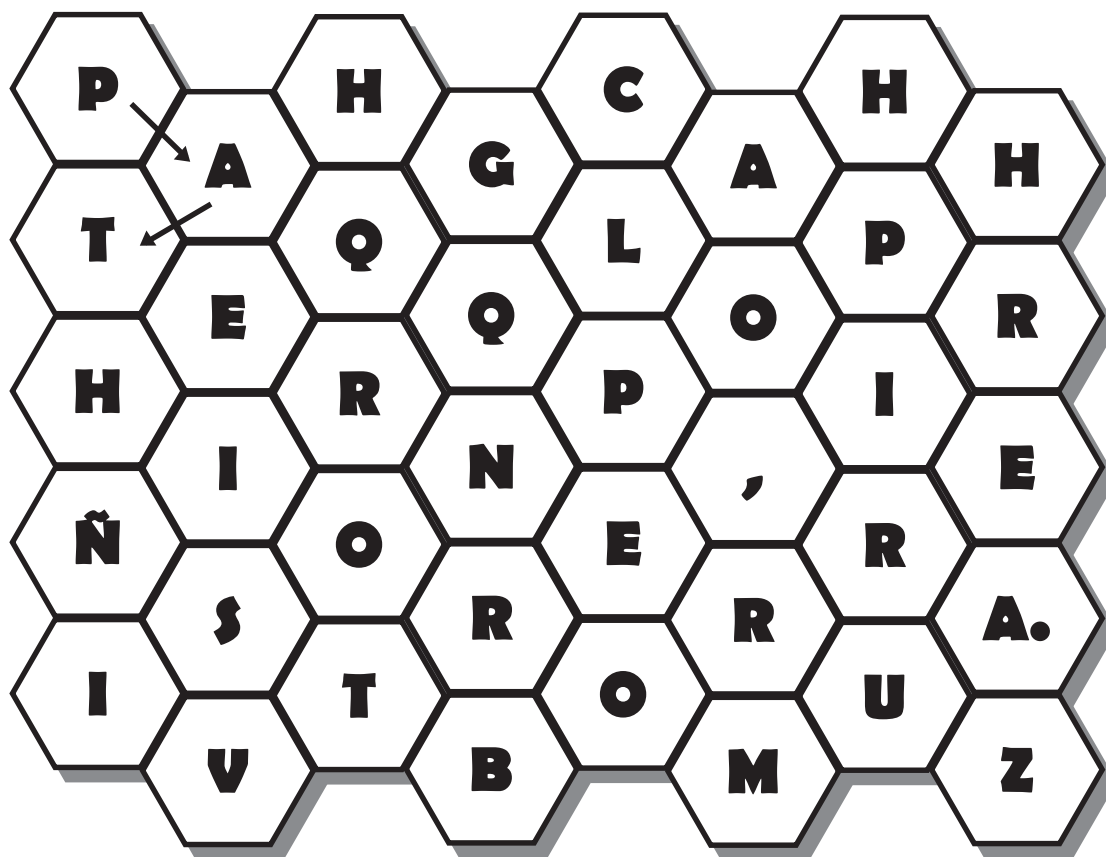

Helena, 6.ºA

1		9	4	11	3	17	3	15	1		18	4	3		
8	4	12	1	6		7	21	1	6		10	1			
15	3	12	1		2		1	4		9	19	2	20	1	7
23		8	4	13	17	2		14	4	17	1	7	4	13	
1		6	1	7	10	3	16	1		1	4		7	22	4

AI, MIÑA SARDIÑA!

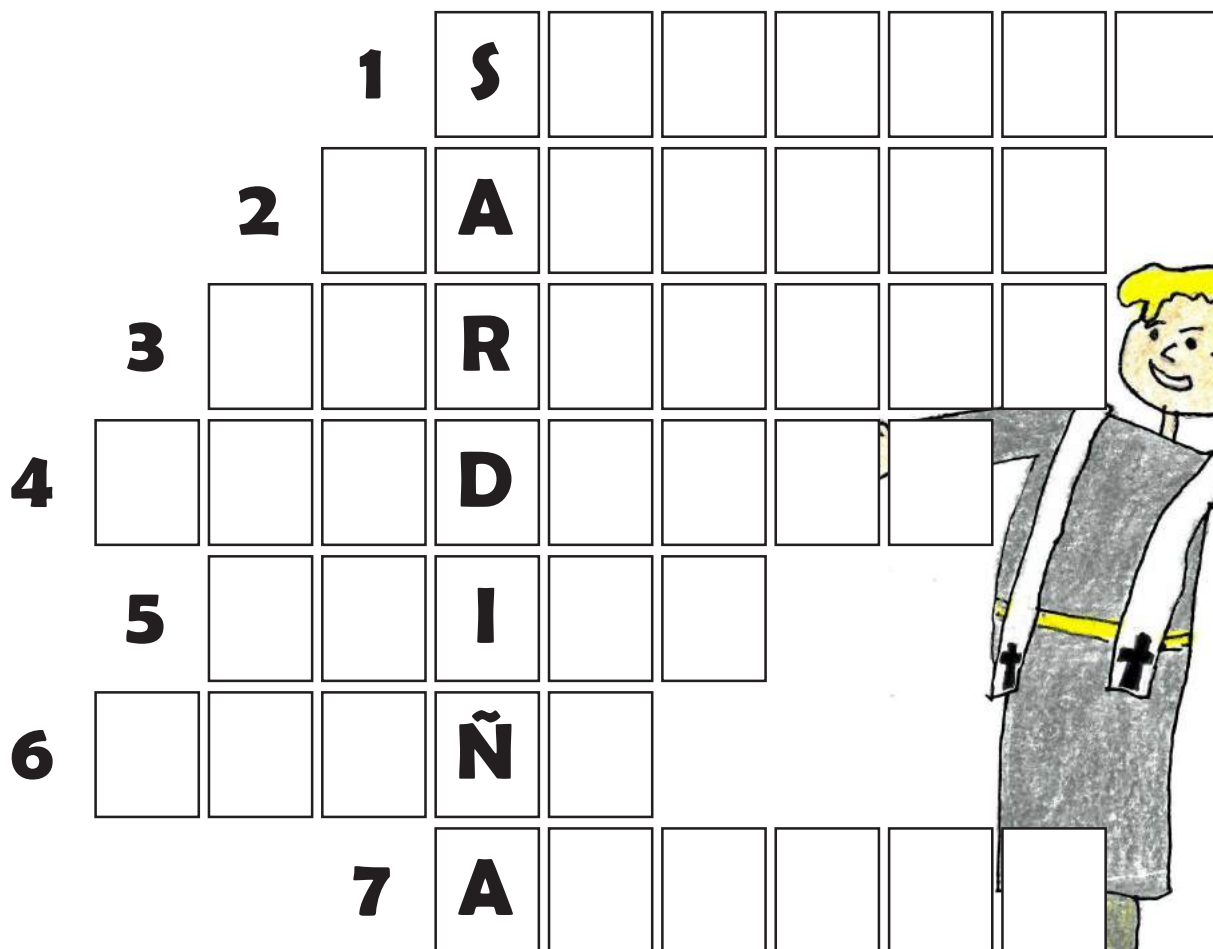
Localiza no texto e une con frechas a frase que dicía ao final do responsorio a rapazada vestida de crego no Enterro da Sardiña e escríbea.

Ao final do responsorio fálase dunha **prea**, sabes o que é? Ordena as palabras e averíguao.

estado   Corpo   descomposición.   de   morto   en

O ENCRUCILLADO!

Martín, 6.ºA

HORIZONTAIS

1. Peixe duns vinte e cinco centímetros que en Vimianzo se guinda ao río o Mércores de Cinza.
2. Cocheiro dunha dilixencia ou doutra carruaxe de cabalos.
3. Día da semana no que en Vimianzo celebran o Enterro da Sardiña.
4. Recipiente que se usa para conter ou transportar líquidos, lixo etc.
5. Período de tempo que vai desde a posta ata a saída do Sol.
6. Edificio onde está instalado algún aparello para moer ou para triturar certos produtos, como cereais, olivas, cana de azucre, etc.
7. Caldeiro pequeno onde se leva a auga bendita.

1.-SARDIÑA 2.-MAIORAL 3.-MÉRCORES 4.-CALDEIRO 5.-NOITE 6.-MUÍÑO 7.-ACETRE

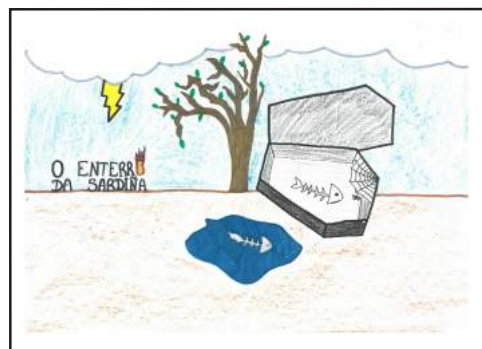

FACEMOS UN CARTEL?

Inventa un cartel para anunciar o Enterro da Sardiña. Non esquezas colocar estes datos:

- 1.- Lugar, data e horario da actividade
- 2.- Percorrido da comitiva
- 3.- Participantes
- 4.- Frase animando á participación
- 5.- Debuxo alusivo á celebración

Noa, 6.ºA

O ENTERRO DA SARDIÑA

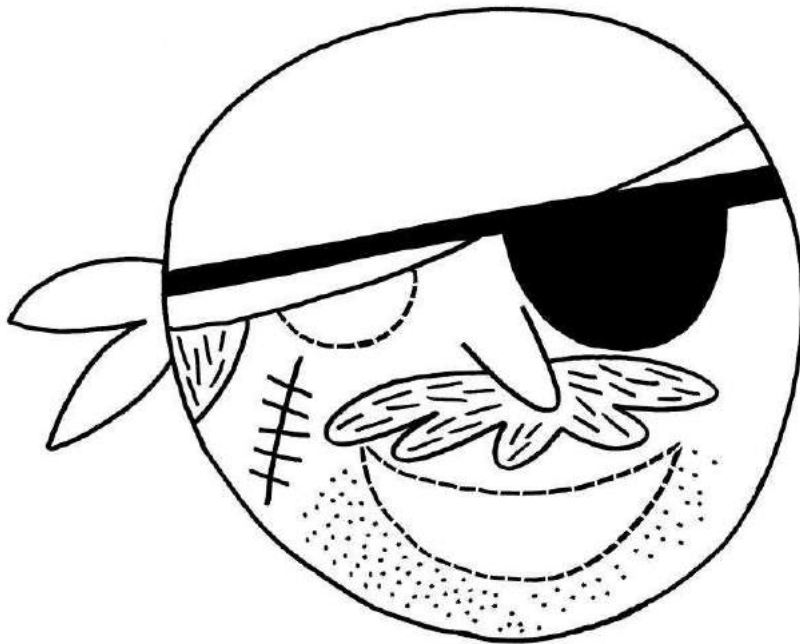

O MARCAPÁXINAS

Colorea e recorta este marcapáxinas do Enterro da Sardiña.

QUE CARAUTA POÑEMOS HOXE?

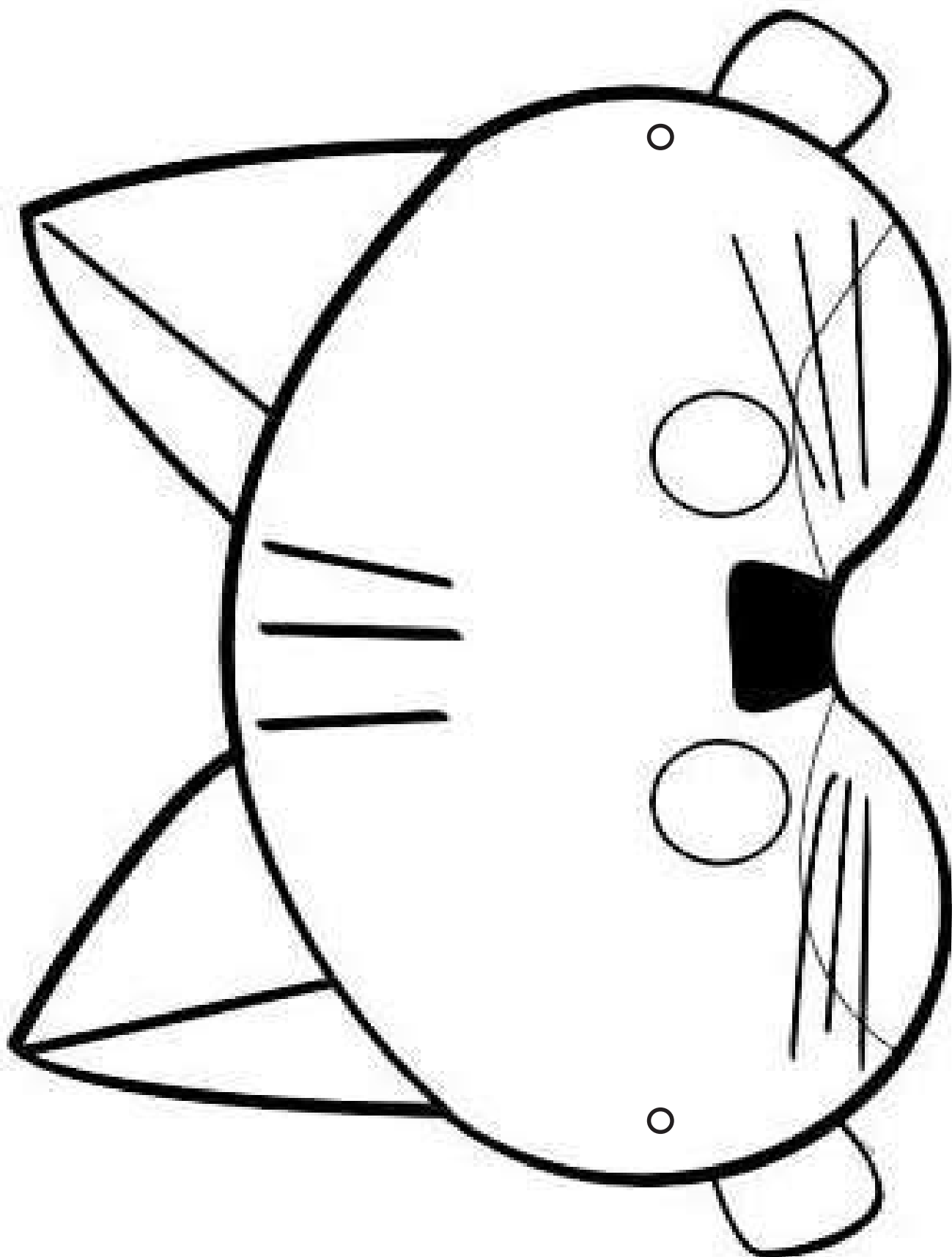
DE PIRATA?

BLOG DE HOP'TOYS

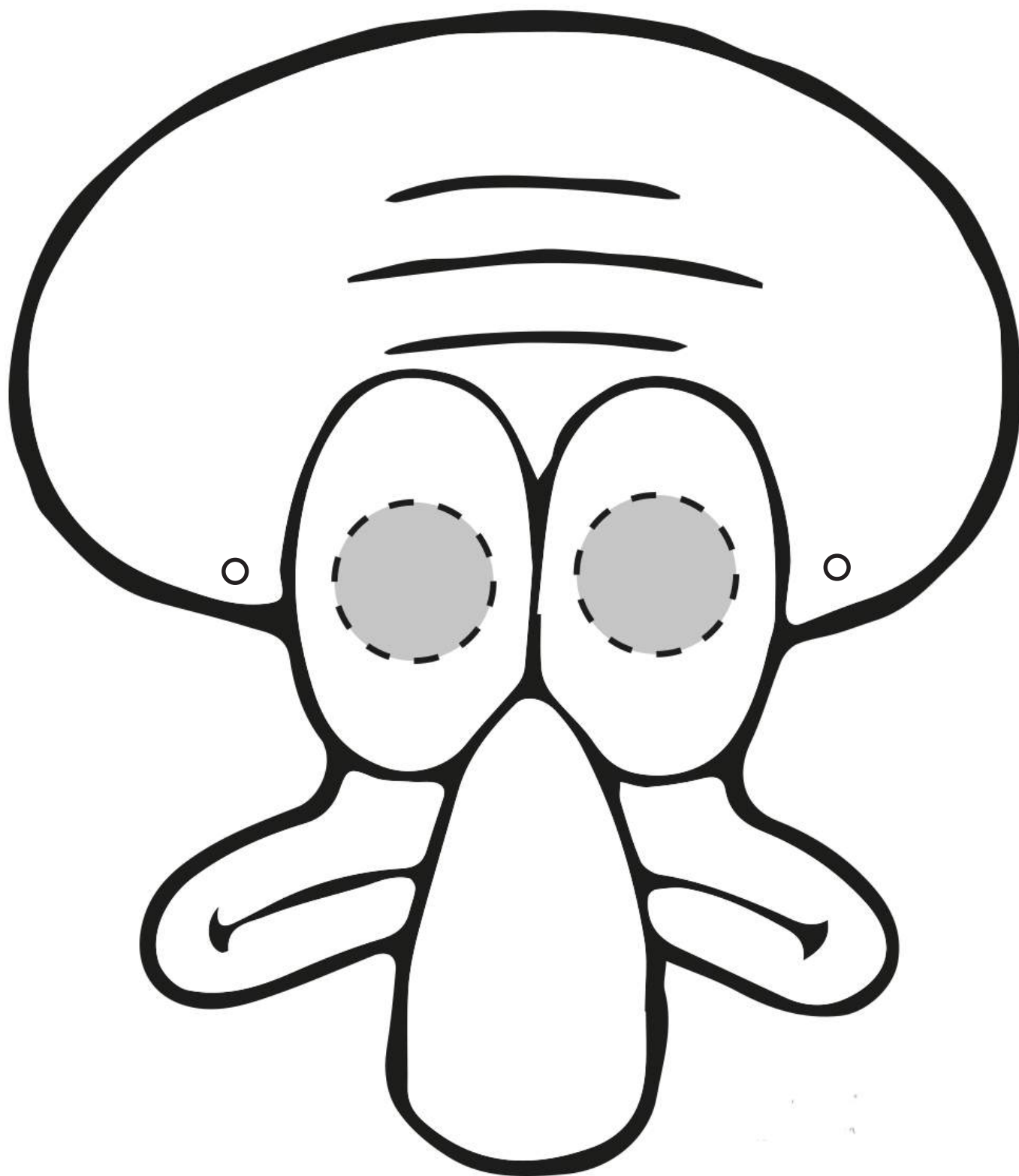
DE GATIÑO?

EURORESIDENTES, PASIÓN POLA VIDA

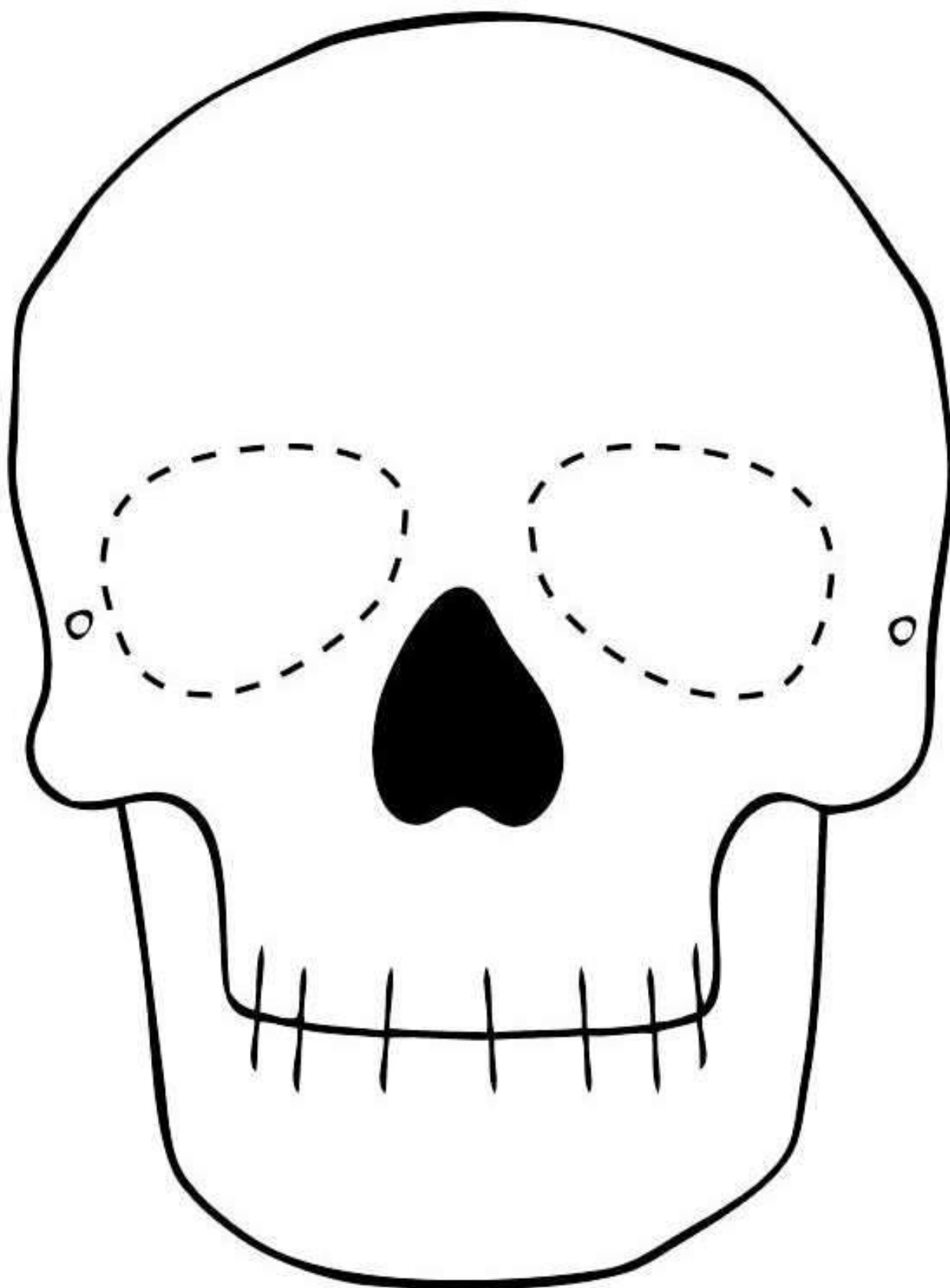
DE CALAMARDO?

DIBUJALIA.COM

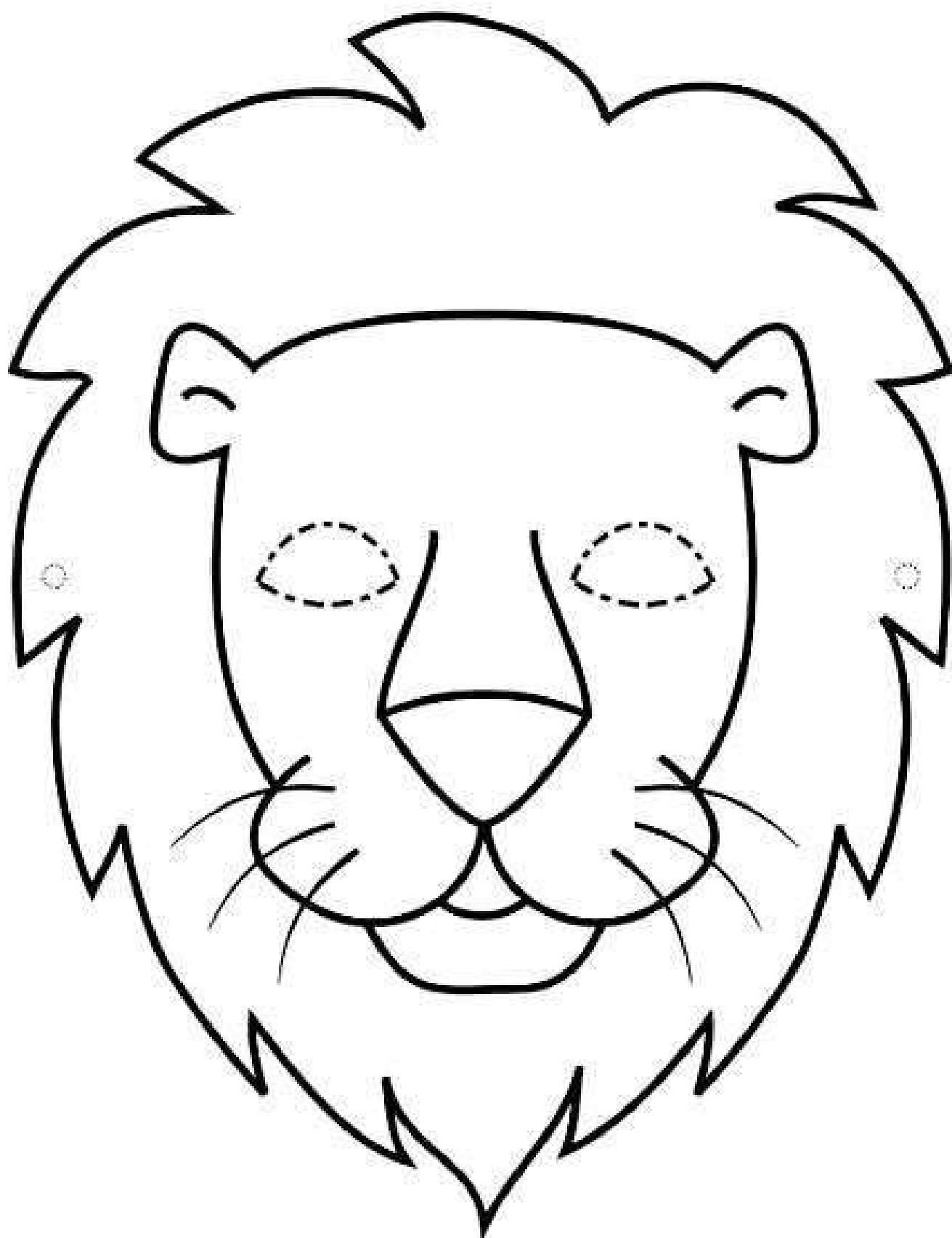
DE CAVEIRA?

DIBUJALIA.COM

DE REI DA SELVA?

FIRSTPALETTE.COM

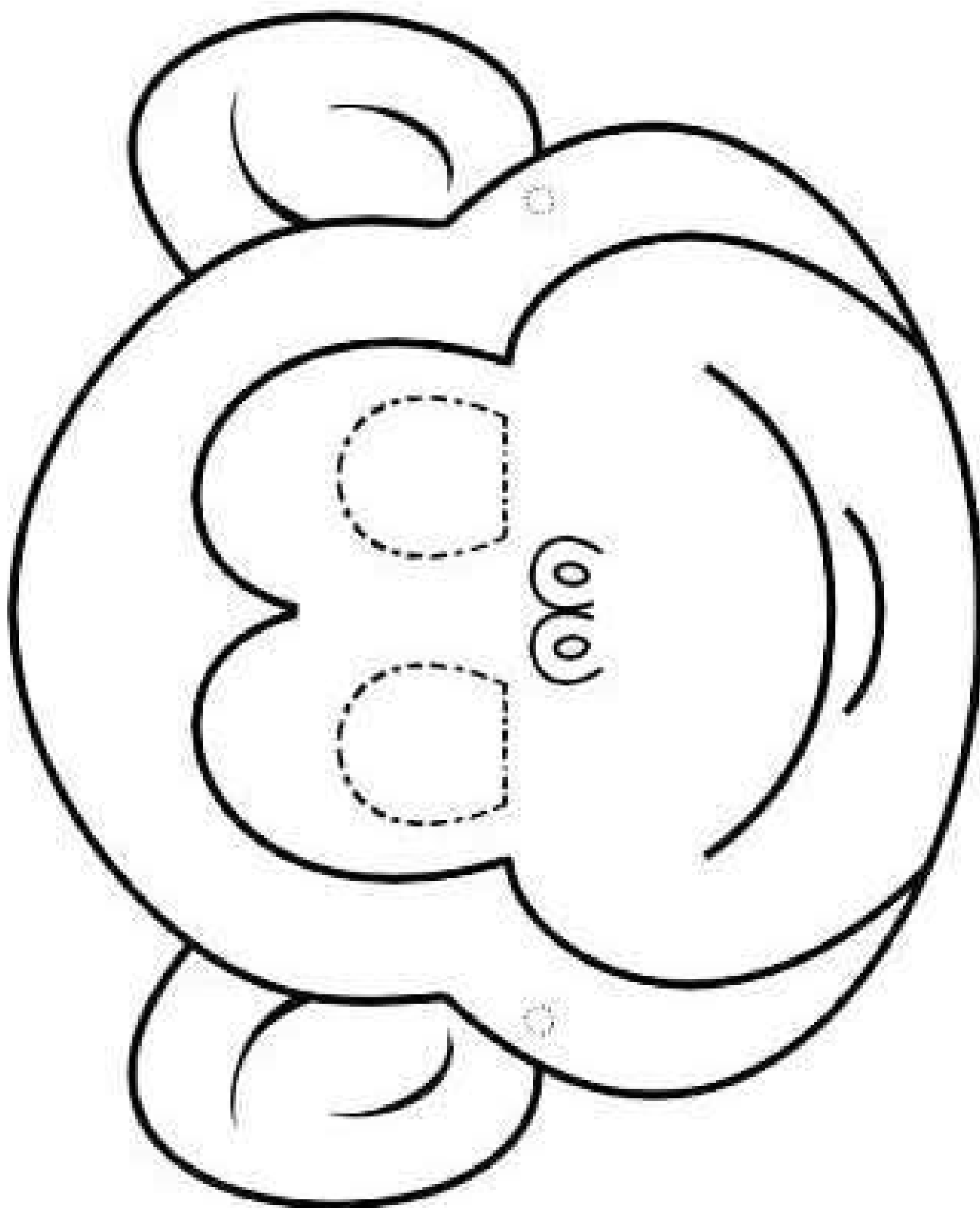
DE TIGRE?

GUIAINFANTIL.COM

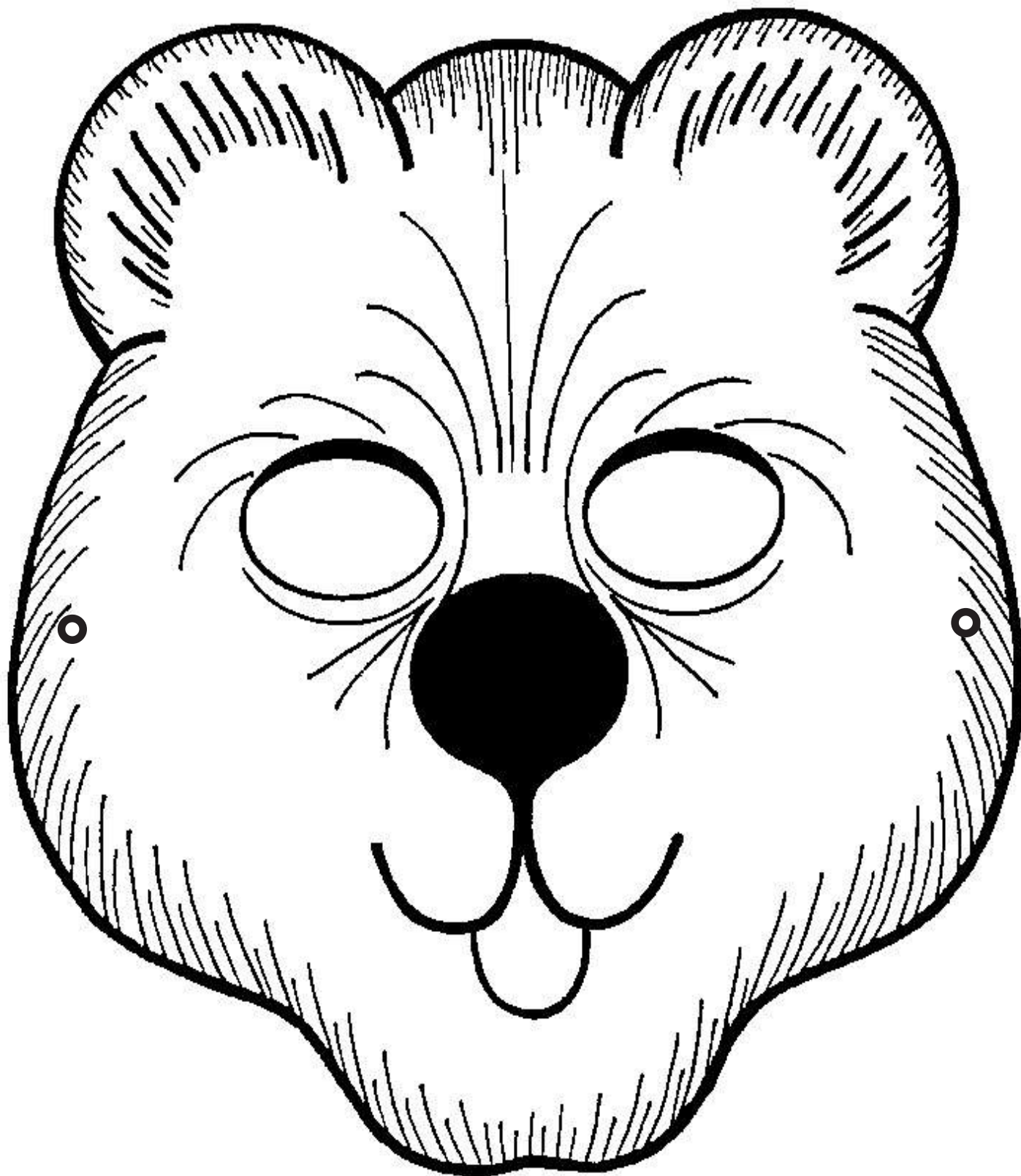
DE MONO?

FIRSTPALETTE.COM

DE OSO PELUDO?

CUENTOCUENTOS.ORG

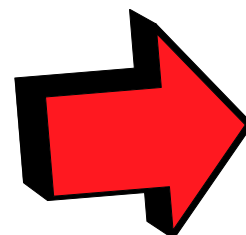

UNHAS CARAUTAS CON PRATOS

AS CARAUTAS CON PRATOS

Para facer estas carautas só precisamos pratos de cartón, cachos de cartolinas, témperas, algo de goma... e moita, moita ilusión.

E MÁIS CARAUTAS...

